

պատմութիւնն և մարտն անձնորդն ալ հրա-
ւեր եղած է հնազանդութիւն յայնմեղոյ։
Եւսեան-Շիւթայ, որ 1403-ին ի վեր շնոր-
հաջողով եղած էր, Եւսեան-Չէ-Քանիկի փո-
խարքան անտեսուած է։

* Բէշլիքի թաղուած հնազանդի մը կը
ծանոցանէ թէ առիթ օրուրէն ի վեր հե-
ռազարկան հաղորդակցութիւնները խղ-
ուած են Հանքէտի հետ։ Պատճառը յայտ-
նէ չէ։ Ամենէն անհաւատարմ զրոյցները կը
շրջանէ Կառավարութիւնը 70 թնդանոթ
դրկած է Հանքէտ։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ ԹՈՒՐԿԵՒԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Թուրքիոյ վարչէ չըմանակներուն մէջ
սա համարուել կը տրի թէ պէտք է քա-
ղաքական նոր ուղղութիւններ մտնել
արտաքին հարաբերութիւններ մտնել
Թուրք թերթի մը ըսածին նայելով, ա-
յլ չէ իսկ բանաստեղծական ձեւերովու-
նէ, եւրոպական խորհրդակցութիւն մը
մտնելու համար Թուրքիան, որպէս զի ա-
նոր քաղաքական դիրքը զօրանաւ և ամի-
կոյն յարձակումներու չենթարկուի։ Բա-
նաստեղծութիւնները զգալին կը պահուին,
և յայտնի չէ թէ Թուրքիա իրենց Զի-
նայեցութիւնն թէ ընդհանր համաձայնու-
թեան գիրքը պիտի ինչայ։ Սա ստղծ է որ
այլ երկու խորհրդակցութիւններն մէկուն
պիտի յարի։ Թանկն կ'ըսէ թէ սկզբուն-
քով ընդունուած է որ օսմ. կառավարու-
թիւնը իր զաւթակցներուն հետ հաւասար
դիրքի վրայ գտնուի և ուրիշ տեղութիւնաց
խնամակարութիւն չենթարկուի։

* Տրիպոլիս հասած հնազանդները
կարեւոր դրոշմով մը չեն հաղորդել
Խալապիսները կ'աւարտելուն իրենց գրա-
ւուած և պատրաստութիւններ կը տեսնեն,
զէյի երկրին ներքինը յայտնաբերու հա-
մար։ Խալապիսները հանդարտ կը
մնայ։ Յաւանադրանքով միջև ընդհա-
րուներ տեղի կ'ունենան։ Խալապիսնե-
րուն համար չափ լաւ է կայսրութիւնը
երկրին ներքինը պատրաստած Թուրք զին-
ուորները չափի կրնան իրենց զինուորու-
թիւնը շարունակել, ապամիջոցիկ
մը պայարի չջորցնեն պատճառաւ, խա-
լապիս աղբիւրէն ըլնած լուրերու համա-
ձայն։

* Թուրքիոյ զինուորական թերթի
մը քաղաք հնազանդի մը կ'ըսէ թէ քան
հարկաւ խալապիս զինուորները զէյի եր-
կին ներքինը կը յաւաքանան։ Զարմար
Բանէկապ որդուրը ստուած է սա պատ-
ճառաւ որ թուրք զինուորները կրնան օգ-
նութիւն տանալ։

* Ստրապոլիս հրամանները սորը-
նուած են խալապիս հաւաքորդարաննե-
րուն, չինուորու վրայ եղող տրանսֆեր-
նուն կառուցումը փութակցութիւնը համար։

* Տրիպոլիս կը հնազանդեն թէ հա-
կառակ խալապիս հնազանդներն, այսօր
ստուգուած է որ հոկտ. 3-ին Թուրք յա-
ռաքապահներուն կողմէ կատարուած գի-
շերային յարձակումին տուն Խալապի-
սները մեծ կորուստներ կրած են։ Տրիպո-
լիսն զրկուած բոլոր հնազանդները Խալա-
պիսներուն կողմէ կը եղեալթուին, երբ
անհայտաւ ըլնան իրենց։ Վեց հաւ առաւ-
նախինը ցամաք հանուած են Տրիպոլիս։

* Խալապիս թերթները զօրութիւն
նուաճուած կը նշանուն Արիւսիան Տրիպո-
լիսը և այս առիթը կը թուեն այն հա-
նազարտ ապստամբութիւնները, որոնց պիտի
ծնանարկուն։ Երկաթուղիի գիծով մը ի-
րարու պիտի կապուին Տրիպոլիսը և Պէն-
կալիսը, նախնայ Թուրքիա, Պոմպու ու
Տէքնա պիտի միջադուին երկաթուղիի ու-
րի գիծով մը։ Սեղանքները պիտի չե-
տին ծովեզրէն մինչև ներքնախարհի

* Լոստոնէն հնազանդի մը կ'ըսէ թէ
օտար միջամտութիւն չկայ։ Զրոյց կը
շրջի, թայց մինչև հիմա ո ու է նշան չի
կու, այլ լուրը հաստատու։ Անգլիական
կառավարութիւնը կը հակադրուի միջ-
ամբողջական, և այլ պայմաններուն մէջ,
հարցն հանդարտ պիտի լինայ, ինչ որ ալ
ըլնան իր զգացումները։ Մնաց որ, եւրո-
պական շահերը վտանգի ներքին չեն գտ-
նուիր, քանի որ յեղափոխականները ու-
րիշ ընթացքի մը կը հետեւին օտարա-
կաններուն հանդէպ և անոնց լնչքերուն չեն
զգլի։

Խալապիսները Տրիպոլիս հաւանագոյն
չինութիւնը արդէն իսկ որոշուած է։ Դաս-
միկին ֆրանք պիտի ծախուի։
* Բարիկի քաղաքական չըմանութիւ-
նուն մէջ կը կարծուի թէ միայն Անգլի-
կան կարեւոր որ զինուորական միջոցներ
ընդ իրաւիսն, հաշուութիւն կ'ընկու-
նաւար, և թէ Գերմանիա անկարող է իր
դաշնակիցը բնադատուի։ որ իր պահան-
ջութիւնը միջոցներ։

* Բալիքեի Բորքարոնիկն սա հե-
ռազարտ ստացած է Կ. Պոլսէն։ Թուր-
քիոյ կողմէ Եւրոպիոյ հաւանութիւն մէջ
ձեռք առնուած զինուորական միջոցները
մասնադրութիւն առաջ իրեն Պուլաբիոյ
մէջ Հանքային կարծիքին մէջ մասը պա-
հանելու որ պուլաբի յայտնաբերութիւն
այ միջոցները ձեռք առնէ փոխարքան-
րար։ Այլ պայմանս ապարդիւթիւն
առաջ բերու զինուորական չըմանու-
նեւուն մէջ, թէն. սա համար. մը կը տե-
րի թէ Թուրքիա յարձակութիւն նապ-
տակով չէ որ զինուորական պատրաստու-
թիւններ կը տեսնէ։ Բայց այդ պատ-
րուութիւնը յայտնաբերու, երբ Կ. Պոլս-
էն պուլաբիական զինուոր Պ. Սարայիթի
յոցարութիւնները արուեստ արարելու
զօրծող նախարար Ասմէ պէյի կողմէ։

Սոմ. կառավարութիւնը Սոֆիական իր նե-
րքին յարձակումը միջոցաւ յայտնաբերել
Թուրքիոյ ձեռք առած զինուորական մի-
ջոցները Պուլաբիոյ դէմ չէին և թէ Թուր-
քիա պիտի խալապիս զինուորական
պատճառով վիճակ մը տեսնելով Պաշտա-
նեւուն մէջ։ Այլ հաւանագիտելու լաւա-
զօն սպաւորութիւն մը առաջ բերած են
Սոֆիական մէջ։

* Թանի Հանուի թղթակցող կ'ըսէ թէ
Խալապիս արդէն իսկ զինուորական է զրա-
ման հաւանագիտելու, ինչպիսիք ինչու
հաւանագիտելու, ինչպիսիք ինչու հա-
նաւար, և թէ միջոցները ստուգուած են
Խալապիս իրենց փութակցութիւնը համար։

* Վիմբը Ալիքանիկն Զարմանիկ հա-
ւասար արդիւրէ կ'իմանայ թէ Խալա-
պիսն մինչև երկու շաբաթ պիտի ծանուցանէ
Արիւսիան Տրիպոլիս կողմէ և ծանու-
ցուի։ Խալապիսն արդէն իսկ Թուրքիոյ, 48 ժամ
պայմանագրով ապրիլ որ ընդունի կըսէ։

Եթէ Թուրքիա մերժէ, այն ատեն Խալա-
պիսն Արիւսիան Տրիպոլիս կողմէ և ծանու-
ցուի։ Խալապիսն արդէն իսկ Թուրքիոյ, 48 ժամ
պայմանագրով ապրիլ որ ընդունի կըսէ։

* Բարիկի զինուորական կողմը
Մեթիկի պէյի ազգական ծրարկին համա-
ձայն, Խալապիսները երկու վաշտ օսմ.
զինուորներու կողմէ պատրաստու պիտի
ուրեն են նախնայ կորուստներով, որոնց
թիւը յայտնի չէ։ Թուրքիոյ զինուորական
յարձակումներով կը ներկն թնամին։ Ինչ-
պէր պէյ զին է հասած Արիւսիան Տրի-
պոլիս։ Խալապիսները Տրիպոլիսն զօրս

կը հանեն ինչի չընդունելու։ Պոլսի զօ-
րուած հաւանագիտելու կը յայտնուի։

* Դուր ժամ տեղութիւնաց ժող-
քուրդները Եւսեան կողմէ չեն շահ-
ուելու զէմ, յայտնաբերութիւնն ան
Թուրքիոյ անդամներին մէջ մասը կը կազմէ։

* Խալապիս խալապիսները Կ. Պոլս-
էն հրամանագիր մը պիտի հրաւար-
տուի, ցնոր տնօրինութիւն արդիւրու հա-
մար հողերու գնումը և փոխանցումը Ար-
իւսիան Տրիպոլիս մէջ։ Դրամատէրեր հա-
տած են Տրիպոլիս, հաշուի տրուելու
ուսումնասիրելու համար։ Կ'ըսուի թէ
կառավարութիւնը իրեն կանոնագիր մը
կը պատրաստէ Արիւսիան Տրիպոլիս մէջ
արուելիք առանձնաշնորհներու մասին։

* Արիւսիան Տրիպոլիս ներսի գե-
ղերը և մասնադարձ Զէպէի ցեղերը,
որոնք Թուրքիոյ առանձնագիրն օսմ են
և ուր կը գտնուին հիմա լաւ սպաւորու-
նուած Թուրք զինուորներ, արամաղիւր են
մեծ զինուորութիւն ընկու։ Թնամին։ Դու-
րիւր և Մարաշի մէջ խրամաններ կը
պատրաստեն փութակցութիւն։

* Անանիթի անձնը անցած գիշեր
խորտակուած են խալապիսները մէջ հա-
տատուած Պաշտա իր Խոմայի շահապա-
տակները։ Կ'ըսուի թէ հաւանագիտելու
առաջ որ ընդհանր կը տեսնուի, խալա-
պիսն անհաւանագիտելու կը հետեւան,
ու ալ երեսուն չէկեր։ Տէքնէ մինչև հի-
մա մարտնուած չէ տակաւին։

* Փալիսի կ'ըսէ թէ հաւանագիտելու
լաւն իրաւոր կըսէ խալապիս հրաման-
ագիրով, Խալապիսները Տրիպոլիս մէջ
կուսակցի փոխանորդին արամաղիւր-
ութեան տակ կը գտնուին խալապիսներ
պարէն, ապամիջոցիկ ու գրամ, Ի հա-
կին նորէն պիտի զրկուի պէտք եղածը։

* Խալապիսները Պէնկալի մէջ կ'ը-
սին իրաւ ցամաք կ'ըսէ են, սակայն մի-
ջն հիմա դիւ չեն կըսած աւելով Պէն-
կալիսն զրաւել։

* Միտիկի լուրերը գտնուող ամե-
րիկեան հաւանագիտելու, որ ինչ մարտնա-
ւելի կը խալապիս, Մարաշիս հա-
մար։

* Զէպէ Սամի պէյ Եւրոպիոյ կու-
սակցի փոխանորդին արամաղիւր է, Ար-
իւսիան Տրիպոլիս կուսակցի պաշտանը
պահելով հանդիման։

* Լուսնի զինուորական չըմանագիտելու
հաւանագիտելու մէջ զրոյց կը չէին թէ
Անգլի-
կան պիտի արդիւր, ինչի կողմէ Խալա-
պիսն իրաւ ցամաք կ'ըսէ են, սակայն մի-
ջն հիմա դիւ չեն կըսած աւելով Պէն-
կալիսն զրաւել։

* Միտիկի լուրերը գտնուող ամե-
րիկեան հաւանագիտելու, որ ինչ մարտնա-
ւելի կը խալապիս, Մարաշիս հա-
մար։

* Զէպէ Սամի պէյ Եւրոպիոյ կու-
սակցի փոխանորդին արամաղիւր է, Ար-
իւսիան Տրիպոլիս կուսակցի պաշտանը
պահելով հանդիման։

* Լուսնի զինուորական չըմանագիտելու
հաւանագիտելու մէջ զրոյց կը չէին թէ
Անգլի-
կան պիտի արդիւր, ինչի կողմէ Խալա-
պիսն իրաւ ցամաք կ'ըսէ են, սակայն մի-
ջն հիմա դիւ չեն կըսած աւելով Պէն-
կալիսն զրաւել։

ո և է անցագիր պէտք չէ արուի։ ուրիշ
միջոցներ ալ ձեռք պիտի առնուին։ Խա-
լապիսները հիմա Խալապիս, քանի որ ապագի-
տակագրուած է ամենքը մէկին վարակու-
որդուր։

* Սակէ եօթը որ առաջ խալապիս
գրաւար մը ձեռնակ գրու պարզած,
Տէքնիկ ծովեզրէն կ'երկայ և նուազով
զինուորները կը հանէ ցամաք։ Ատոնք
հրամանատար Նալիկի պէյի կ'առաջարկեն
անհատուր ըլնայ, արհեստանգութիւն
սեղի չափու համար։ Թուրք հրամանա-
ւարը կը մարմէ, Այլ պատասխանին վր-
այ, Խալապիսները անտեսուած կը գտ-
նան, ու մարտնուած ալ կը հետեւան։
Յիշեալ գրամաւորը 24 ժամ յետոյ կը
գտնուի և նորէն զինուոր հանելով յա-
մար, Նալիկի պէյին կը պահանջէ որ օ-
տաւապատակները զուր հանուին։ Թուր-
քիան հրամանատարը կը հաւանի։ Օտարագի-
տելը ստեղծով պահաւորը կը հետեւան,
ու ալ երեսուն չէկեր։ Տէքնէ մինչև հի-
մա մարտնուած չէ տակաւին։

* Փալիսի կ'ըսէ թէ հաւանագիտելու
լաւն իրաւոր կըսէ խալապիս հրաման-
ագիրով, Խալապիսները Տրիպոլիս մէջ
կուսակցի փոխանորդին արամաղիւր-
ութեան տակ կը գտնուին խալապիսներ
պարէն, ապամիջոցիկ ու գրամ, Ի հա-
կին նորէն պիտի զրկուի պէտք եղածը։

* Խալապիսները Պէնկալի մէջ կ'ը-
սին իրաւ ցամաք կ'ըսէ են, սակայն մի-
ջն հիմա դիւ չեն կըսած աւելով Պէն-
կալիսն զրաւել։

* Միտիկի լուրերը գտնուող ամե-
րիկեան հաւանագիտելու, որ ինչ մարտնա-
ւելի կը խալապիս, Մարաշիս հա-
մար։

* Զէպէ Սամի պէյ Եւրոպիոյ կու-
սակցի փոխանորդին արամաղիւր է, Ար-
իւսիան Տրիպոլիս կուսակցի պաշտանը
պահելով հանդիման։

* Լուսնի զինուորական չըմանագիտելու
հաւանագիտելու մէջ զրոյց կը չէին թէ
Անգլի-
կան պիտի արդիւր, ինչի կողմէ Խալա-
պիսն իրաւ ցամաք կ'ըսէ են, սակայն մի-
ջն հիմա դիւ չեն կըսած աւելով Պէն-
կալիսն զրաւել։

* Միտիկի լուրերը գտնուող ամե-
րիկեան հաւանագիտելու, որ ինչ մարտնա-
ւելի կը խալապիս, Մարաշիս հա-
մար։

* Զէպէ Սամի պէյ Եւրոպիոյ կու-
սակցի փոխանորդին արամաղիւր է, Ար-
իւսիան Տրիպոլիս կուսակցի պաշտանը
պահելով հանդիման։

* Լուսնի զինուորական չըմանագիտելու
հաւանագիտելու մէջ զրոյց կը չէին թէ
Անգլի-
կան պիտի արդիւր, ինչի կողմէ Խալա-
պիսն իրաւ ցամաք կ'ըսէ են, սակայն մի-
ջն հիմա դիւ չեն կըսած աւելով Պէն-
կալիսն զրաւել։

* Միտիկի լուրերը գտնուող ամե-
րիկեան հաւանագիտելու, որ ինչ մարտնա-
ւելի կը խալապիս, Մարաշիս հա-
մար։

* Զէպէ Սամի պէյ Եւրոպիոյ կու-
սակցի փոխանորդին արամաղիւր է, Ար-
իւսիան Տրիպոլիս կուսակցի պաշտանը
պահելով հանդիման։

պիտի քաճմունի յանդերձան հնձկագիտելու
կըսէ և ճնդիկ մը իրաւատութեան ենթակա
պիտի ըլնայ։ Եւսեան զաւառն հիշէ հե-
նձկագիտելու պէտք չէ։ Եւսեան և Հարաւի
մէջ լուսնիկներու վաշտ մը պիտի կարգուի։

* Քանիք և Ա. զօրաւարները կըստին
ըլնայ կարին, Բ. զօրաւարները Գարաբ-
լիս, Կ. զօրաւարները Արմէշ, Դ. զօրա-
ւարները Մարաշիս։ Ատոնք իւրաքանչիւրը
պիտի ունենայ սպայակալութիւն և վարակա-
ն մարմիններ։ Նոյնպէս ենթապատկերու
վարարանները պիտի հաստատուին։ Հնձե-
կագիտելու ամէն տարի մարզանք պիտի
կատարեն։ Զինուորական տարիք ունեցող
երիտասարդները պիտի առնուին, մինչ
առաջ աշխարհագրական կողմէ կ'ըն-
տեղեն զինուորացիները։ Հնձկագիտելու
ու հրամանատարները և սպաներու մէջ
մասը զինուորական սպաներ պիտի ըլնայ,
իսկ միւս մասը՝ աշխարհագրական երե-
ւելիները։ Նոյնպէս աշխարհագրական
պիտի օգնեն հրամանատարներուն։ Հնձե-
կագիտելու զինուոր կառավարութեան
կողմէ պիտի արուին, իսկ ձեռք ու կազ-
մանները պիտի խալապիսները աշխարհա-
կան կողմէ։ Հնձկագիտելու կազմա-
կերպութեան մասին նոր կանոնագիր մը
պատրաստուած է։

ԽՈՐԹԱՅՈՒՆ ԶԱՐԴԱՐԱՆ
ՄԱՐԿԱԳՈՐԾԱՆԵՐԸ

Իզմիրի երեսփոխան Սպարթան Է. Բ.
Տրապիզոնի երեսփոխան Ալի Նէֆի Է. Բ.,
Խոյնի երեսփոխան Ալի Նէֆի Է. Բ.,

Ա. Գ. Երեսփ. Ժողովի Երեկի Նիստը ՏԵՂԱՊԱՅԻՆ ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԶԱՍՏԱՏՈՒՄ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ՊԱՏՐԱՐՔԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ՓՈՒԴԱՑՈՒՑՈՒՄ

ՈՒ ՊԵՏԸ ԸՆՏՐՈՒՆ ԿԱՌՈՂԻԿՈՒՄ

ՎԻՃԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԱՏՐԱՐՔԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԿԱՐ

Նիստը բացուեցաւ մամը 3-ին. Կ. Բ. Բ.
նապարի Հրաման Է. Բ. Առաւոր։
Ատոնք խալապիս Մարաշի Է. Բ. Ազարան
գրով մը իր բացակայութիւնը կը ծանու-
ցանէր՝ առողջական պատճառներով։ Նաեւ
իրենց բացակայութիւնը կը ծանուցանէին
Սիւստ Բիւրաքիս, Ժող. Սպարապիս, Սիւստ
Բիւրաքիս և Միւսիս Երեւանի։
Բացուեցաւ Արաւելի Է. Բ. Մարաշի-
լիսի հրամանագիրը՝ Հայկ. Ա. Նիկիպի
երեսփոխանութիւնն։

Կարգադրուեցաւ վարչութեան մէջ զրոյ-
թով 150 ոսկի վարկ մը կը ինքնորդ որ-
պետի պատրաստել տայ խալապիս վարչու-
թիւններու համարաւորութիւնները 1888
թուականին սկսեալ։
Վ. Թէքնիկն ըսաւ թէ՝ կարծի որ
այս ծախքը ըլլայ որպէսզի այդ չափ
ընտր աշխատութիւնը երեսուն բերուի։
Բայց միւսնայն ատեն առաջարկեց որ նախ-
կին վարչութեան անդամներուն օժանդակ
կուսութեան պատրաստուի այդ տեղեկա-
գիրը ամօրի ձեւի կը տայ։

Գաղապարեան առաջարկեց խալապիսն
զինուորի զրկել այդ խալապիս։
Հ. Խոստիկան ըսաւ թէ՝ ժողովին հա-
մար չափ կարեւոր է զիմայ վերջին 15
տարուան պատմութիւնը, կը ինքնի որ
ըստ անմիջապէս քուէարկուի վարկը։
Վարչութեան ատենագրութիւնը համա-
միտ գտնուեցաւ։ Խոստիկան Է. Բ. և ա-
ռաջարկեց որ անմիջապէս քուէարկուի
վարկը։
Եղ. Երեւանի ըսաւ թէ՝ այդ 150
ոսկին ուրիշ պիտի ճարուի։

Դանի մը վարչութեան ետքը երկուրդը
միասին նաւակ կը մտնէին ցամաք ելլու-
համար։ Հայրիկ թէ ուրիշները քաղաքի
զրկել իսկոյն հնազարտուած զինուոր
հան Օսման նաւակու հետեւայ հնազանդը
խալապիս Եւրոպի պալատին քարտուղ-
ութեան ուղղուած։

Չորս քաղաքները Մուլիկի ջրանց-
քին անցած ատենին, գիշեր մասնակ
խալապիս զուրուսէ եկած օգնութեան
շնորհիւ։ Ջեր հրահանգին կը պատանդ
կողմէ մէջ։

Երբ հնազարտուածները զուր կ'ըս-
ն, Մամի մեծ թանուհեաւ հաւանագիտելու
Ասիկա մեծ թեմակալութիւն մը եղաւ ինչ
Օսման Էֆենդիին համար որ ապա չունէ
որ առաւ։ Յորմէն Եւսեան պէյ իր ու
ըլլող յայտնած էր հաւանագիտելու, այս վր-
ջերը իր հնազարտութիւնը կործնուած էր
բոլորովին։ Իրաւ է որ ինչ որ կատար-
ուած փոխադրութիւն մէջ ո ու է միջապե-
թիւն

